

Egy hónapra --- 320
 --- 110

X. évfolyam 162. szám

1929. július 20. Szombat

* 5689 év Tamuz 12 *

Dl. Ramaseter Róbert
 I. Díszter 2. II. 8. Budapest

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.
 Str. Reg. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS
 Str. Gela No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Egyforma mértéket

Vlad Aurel dr., a volt pénzügyminiszter és közgazdász kétségtelenül a szélsőséges véletlenek folytán került a kultuszterület élére. Két esemény teszi nevezetessé Vlad kultuszminiszteri tevékenységét: a román husvét megtartásának ideje körüli zavargások és az az elementáris erővel kiboruló mozgalom, amelyet az ország zsidósága indított a kultusz törvény módosítása ellen. Nem kívánhattuk tehát egy pillanatig sem, hogy Vlad Aurel márcól-holnapra a maga teljességében megismerje a zsidó hitélet architektúráját, multját, tradícióját és hogy ennélfogva meg fogja érteni a zsidó vallásszervezetek tényleges szükségességeit. Viszont annyit elvárhattunk a kultuszminisztertől, hogyha nem ismeri a zsidó hitélet belső kérdéseit, úgy legalább ne próbáljon azokba beavatkozni, a zsidóság autorizált reprezentánsainak megkérdése nélkül. A kultuszminiszter ur azonban nem tette ezt. De nem mulasztotta el hangsúlyozni, hogy a törvényt módosító javaslat épen arra törekszik, hogy a legteljesebb lelkiismereti szabadságot biztosítsa a zsidó vallásfelekezethez tartozók számára. És ezt a „szabadságot” ő megadja, sőt rákényszeríti a zsidókat, még akkor is, ha azok kollektíve ez ellen foglalnának állást.

Már alkalmunk volt rámutatni arra, hogy milyen szofisztikus és hamis értelmezése a szabadságnak az, amely a diszciplína megdöntésétől elkerülhetetlenül nem a lelkiismeret szükségletének gyakorlásához, de anarchiához kell, hogy vezessen. Am fogadjuk el Vlad Aurel kultuszminiszter tételét. A kormány lelkiismereti szabadságot kívánja garantálni a törvény módosításával, mert a nemzeti parasztpárt programjából folyik a szabadságességnek szabad fejlődésének biztosítása és az egyéni lelkiismeret és közsabadságok nyugodt érvényesülése. Megjegyezhetők, hogy egy országot nem levont princípiumokkal kormányoznak és hogy nem egy bizonyos elvet kell a valóságra oktroyálni, de épen ellenkezőleg arra kell gondot fordítani, hogy a princípium és az adott realitások között a legteljesebb harmóniának kell fennállnia. A nemzeti parasztpárt nyolchónapos kormányzása alatt nem egyszer volt kénytelen programja és a reális adottságok között kompromisszumot létrehozni.

De ismétljük, ezek másodrendű kérdések csupán. Fogadjuk el tehát kiindulópontul azt, hogy a kormány a lelkiismereti szabadság töretlen híve. És ezt az elvet kormányzásának minden egyes aktusával érvényre is juttatja. Ime, egy nagyszerű alkalom nyílik most a kormány számára, hogy programját a gyakorlatban is alkalmazza. A vasárnapi munkaszünetet szabályozó törvényről van szó, amelyet hír szerint oly értelemben kíván a kormány módosítani, hogy bizonyos szakmákban, ahol azt a szakmaérdekek megkívánják megengedi a vasárnapon való dolgozást és pihenőnapul a hétköznapok egyikébe engedelgessen. Ha a kormány elvileg elismerte a vasárnap való dolgoztatás lehetőségét és ha a kormány a lelkiismereti szabadságnak és a vallási meggyőződéseknél olyan tisztelője, mint amilyenek a kultuszminiszter a törvénymódo-

sítással kapcsolatos viták során kijátssza magát, úgy logikusan következik az, hogy lehetővé kell tennie a szombaton vallási és lelkiismereti parancsok követésében nem dolgozó zsidó iparosoknak és kereskedőknek, hogy vasárnap behozhassák azt a handycapet, amelyet számukra a szombaton való pihenés jelent.

Ha feltesszük, hogy a zsidó kereskedők és iparosok teljesen egyenlő feltételek mellett vesznek részt a létért való

küzdelenben, úgy is be kell látnia a kormánynak azt, hogy a mai hallatlanul súlyos gazdasági viszonyok közepette milyen felbecsülhetetlen kárt jelent számukra a két napon való kényszerpihenő. Zsidó kereskedőknek és iparosoknak emberfeletti munkát kell kifejténiük a rendelkezésükre álló öt napon, hogy ne kerüljenek alá a létért folyó harcban és a munkaadóknak, az alkalmazottaknak és az államnak egyaránt érdeke az, hogy az ország dolgozóinak egy rétege

ne kényszerüljön egy napi munkátlan-ságra. Ha a kormány figyelme oly messze terjed, hogy nem alátámasztja a hitközségekben látni a hitbuzgó ortodoxokat a szabadabban gondolkozó neológokat, úgy tovább kell mennie s meg kell adnia a vallásparancsokat respektáló zsidóknak, hogy ne szenvedjenek semmiben sem hátrányt azért, mert lelkiismeretükre hallgattak, arra a lelkiismeretre, amelynek szabadságát a kormány tüzzel-vassal biztosítani akarja.

Nyolcvanezer orosz és százötvenezer kínai katona néz egymással farkasszemet a mandzsuri határon

Mémetország elvállalta Kínában az orosz, Oroszországban a kínai alattvalók védelmét. Kína nem válaszolt az orosz ultimátumra. A végsőkig feszült helyzet minden pillanatban háboruban robbanhat ki, de Japán mégis bizik a békében

A Népszövetség nem tartja illettekesnek magát a közvetítésre

London, július 19. — Az orosz kínai feszültség elérte kulminációját. A hágar mentén felvonult két hadsereg farkasszemet néz egymásra és csak az első jeladásra vár. Mértékadó körök azonban még mindig nem adták fel a béke reményét. Mai jelentéseinket itt adjuk:

Berlin, július 19. — A késő éjszakai órákban tartott minisztertanács a külügyminisztérium előterjesztése alapján megadta a hozzájárulást ahhoz, hogy a német követek képviseljék az orosz-kínai diplomáciai viszony megszakadása folytán a kínai illetve orosz alattvalókat Oroszországban és Kína területén.

Tokiói jelentés szerint a tegnapi minisztertanácsban a hadügyminiszter informálta a kormányt a kelet-szibériai hadi helyzetről és bejelentette, hogy

a határvonal mentén a Szovjetnek 80.000, a kínaiaknak pedig mintegy 150.000 főnyi hadseregük vonult fel.

A japán külügyminisztériumhoz közlő lapok közlése szerint az orosz jegyzék még nem jelenti feltétlenül a háborút, csak energikus leszövegzése annak, hogy Oroszország tiszteletben tartandónak minősíti a Pekingben és Mukdenben kötött vasúti szerződéseket.

Karbinból jelentik, hogy az orosz-kínai diplomáciai viszony megszakadása után

a város kormányzója azonnal elrendelte az ostromállapotot. A kormányzó proklamációval fordult Karbin lakosságához, amelyben a valótlan hírek terjesztőinek halálbüntetését helyezi kiáltásba.

Az ostromállapot folytán a város utcáin éjjelnappal megérősitett katonai őrzések cirkálnak.

Rigába érkezett jelentések szerint a moszkvai külügyi népbizottságon a népbiztosok tanácsa több tagjának részvételével rendkívüli fontosságú értekezlet volt, amelyen a távolkeleti helyzetet vizsgálták és vitázták meg. Ezzel kapcsolatban újra felmerül az angol-orosz diplomáciai viszony újrafelvételének megvitatása.

Karachan népbiztos továbbra is azt az álláspontot foglalta el, hogy a norvég közvejtés útján érkezett ajánlatot nem kell figyelembe venni és meg kell várni, amíg közvetlen és minden feltételtől mentes ajánlat érkezik Angliától. E véleményével egyedül maradt, mert

Litvinov és Stalin a kínai helyzetre való tekintettel, az ajánlat elfogadását követelték.

Végleges döntés nem történt még.

Japán interveniál

London, július 19. A Reutter távirati iroda jelenti Charbinból, hogy a transzszibériai vonalon a mandzsuri határon átmenő mindennemű forgalom megszűnt. A kínaiak a határt lezárták s Európa felé még más közlekedési eszközök felhasználásával sem lehet már utazni.

Tokiói jelentés szerint a mukdeni arzenálban éjjelnappali munkával meg-

szakítás nélkül nagyarányú municiógyártás folyik.

Charbinból állandóan indítják az újabb és újabb katonavonásokat a határ felé.

A japán minisztertanács elhatározta, hogy mindkét szembenálló félnél interveniálni fog abban az irányban, hogy a további csapatösszevonásokat a határok mentén szüntessék be. A japán kormány meg van győződve arról, hogy a konfliktusból van békés kiút, de rá kell mutatnia arra a veszélyre, amely a határokon felvonultatott nagy hadsereg felsőbb parancs nélküli esetleges összecsapásából származhatik.

Orosz részről a határvédelmet a kínai hadsereg összpontosításával magyarázzák s kijelentették, hogy a rendszabályoknak kizárólag védekező jellegük van, de ezeket foganatosítani kellett, mert a legkomolyabb veszélyre forgott fenn annak, hogy a kínai erők betörnek Szibériába.

Most dől el, hogy van-e gyakorlati jelentősége a Kellogg-paktumnak

Genfben, népszövetségi körökben nyugtalanságot kelt a figyelemmel kísért orosz-kínai konfliktus. Az optimisták itt biznak abban, hogy mindkét állam aláírta a háborút eltiltő Kellogg-egyezményt és a háboru elkerülhető lesz Népszövetségi esetleges intervenció kérdésében még nem döntöttek, mert tekintetében a Népszövetségnek nehéz helyzete van, mivel Oroszország nem tagállama a Népszövetségnek. Némileg megnyugtató, hogy a két szembenálló ország által ratifikált Kellogg-egyezmény két nap múlva az összes államokra kötelező erejűvé válik s ezen az alapon közbe lehet majd lépni, hogy a konfliktus háborus eliminálása elkerülhető legyen. A Kellogg-egyezmény mindenre elég korán megkapta gyakorlati alkalmazásának próbakövet s elvált, hogy tényleg teher-e komoly szolgálatokat a béke ügyének.

London, július 19. Moszkvai jelentés

szerint a Kína ellen felvonuló orosz seregek főparancsnokává Budiennyt nevezték ki. A tábornokot szabadságon érte a kinevezés és sürgős utasítás hogy vissza kell térnie nyaralásából. Budienny a parancsnokság átvételét után azonnal referáltatott magának a határmentére kirendelt csapatok létszámáról és újabb csapatmozdulatokat rendelt el. A hadügyi népbizottság szikratáviróján Budienny parancsot küldött a csapatparancsnokságnak, hogy a határmenti községekben a mozgósított hadsereg katonai céljaira járműveket rekviráljanak el.

Sanghai jelentés szerint a határmentén a helyzet mindenütt feszült és fenyegető. A határok mentén feltűnő a repülőgépek nagy száma. Orosz repülőgépek már több helyen átrepültek a határvonalon is és kínai területek felett felderítő repüléseket végeznek.

A világűr-repülés lehetőségei szédületes perspektívát nyitnak

Otto VIII Gail, Opel mérnök munkatársa elmondja az eddigi rakétakutatások történetét, beszél az elért eredményekről és szédítő perspektívát fest a fejlődés lehetőségeiről

Nem emlékszünk arra, hogy az utolsó évtizedek folyamán akadt volna — a rádiótól és beledtől — olyan találmány, amely a legszélesebb rétegek érdeklődését annyira felkeltette volna, mint Opel mérnök kísérletezései a róla elnevezett rakétaautóval. A világ minden táján izgalommal várták és várják a Rüsselsheimből érkező híreket, amelyek a jelenkorban talán legborzalmasabban nagyszerű problémáját, a szomszéd égi testekbe való utazást próbálják megoldani.

Körülbelül két esztendővel ezelőtt általános feltűnést keltett a német könyvpiacra, de azon túl is egy fiatal mérnöknek két fantasztikus regénye, amelyben ez az irodalom terén addig ismeretlen fiatal ember hatalmas elgondolása, lenyűgöző hatása történet keretében igyekezett az olvasóval a világűrbe való repülés gondolatát elfogadtatni. Ugyanez a mérnök — Otto VIII Gail — időközben tevékeny részt vett az Opel művek telepén folyó kísérletezésekben és most elérkezettnek látta az időt arra, hogy a kérdés eddigi történetéről, az elért eredményekről és a mutatkozó kilátásokról a nyilvánosság előtt részletesen beszámoljon. Bizonyos, hogy a nagyérdemű fejtegetéseket a német határokon túl is érdeklődéssel fogják fogadni, hiszen ez a kérdés minden kultúraber fantáziáját egyformán izgatja.

A gondolat — „lehetetlen”, vagy felszegecs?

— Opel mérnök elgondolása ellen az az szoktak hangulatot kelteni — mondja Gail — hogy az a fantasztikus birodalmába tartozik, megalapítása pedig teljességgel lehetetlen. Az ilyen megállapításokkal azonban helyesebb volna kísérletet tenni, hiszen tudjuk, hogy a sárka postakocsi idején Nürnberg város tanácsában micsoda izgalmat keltett az első vasút terve. Tekintélyes „szakértők” bizonyították akkor be, hogy a „szárguldó” vasúti kocsiiban egy ember sem maradhat majd (letben Kiszámították hogy az óránkénti husz kilométeres sebesség az utasok látását és hallását tönkretesz tenni, ettől függetlenül pedig a terv megvalósulását már csak a vasutvonal mentén elterülő házak lakói miatt is lehetetlen, mert ezeket az embereket az előttünk elrobogó vonatok megdöbbentik. Ugyanígy kételkedés fogadta később Zeppelinnek a „bolond grófnak” kísérletezései, amikről pedig Edison megbizottja a párisi Akadémia előtt bemutatta az első gramofont, a jelenlevő tekintélyes tudósok egyiké — Konradgáda az előadót, csalónak nevezte és megallapította, hogy „mindörökké lehetetlen marad az emberi hang csodáját gépezetekkel visszaadni”. Vajon néhány évtized múltával nem fogják-e ugyanolyan természetesen találni a világűrben való közlekedést, mint ma a repülést?

Mások azt mondják, hogy Opel és társai hiábavaló munkát végeznek, hiszen a Holdon nincsen élet, semmi értelme tehát annak, hogy oda ember betegye a lábát. A dolog azonban úgy áll, hogy a tudományos kutatás nem az üzleti értelemben vett praktikus célt szokta szem előtt tartani, hanem az igazság kutatása a célja. Különben sem tudhatjuk előre, hogy valamilyen felfedezést elővevél miként lehet majd gyümölcsösíteni. Kétségtelen, hogy Galvini sem gondolt a villanyvasútra akkor, amikor bekacemkókat kísérletezni kezdett, nem szabad tehát mindjárt eleve elutasító álláspontra helyezkedni.

A világűrrepülés títka

Az egész probléma lényege abban áll,

hogy a Föld vonzóerejét kell leküzdeni. Ha egy követ függőlegesen felfelé dobunk, látjuk, hogy a kö egy darabig ellenáll a vonzásnak. Később azonban egyre lassabban halad az utján, hogy azután ismét visszahulljon a földre. Minél nagyobb erővel hajtjuk el a követ, annál tovább fog az általános nehézkedésnek ellenállni. Ezen alapul a rakéta elgondolása.

Könnyen megérthető, hogy ha a kezdő sebességet folyton-folyvást növeljük, végre is elérhetünk egy olyan fokig, midőn az általunk utnak indított tárgy irratóatos sebességével végleg leküzdíti az ellenállást és kikerül a Föld vonzóerejéből. Ekkor azután akadálytalanul folytathatja útját a világűrben. Matematikusok és fizikusok kiszámították, hogy ez az eset akkor következik be, ha a kezdősebesség eléri a másodpercenkénti 11 ezer és kétszáz métert.

„Mindössze” arról van tehát szó, hogy ezt a kezdősebességet elérjük. Ez azonban egyáltalában nem valami egyszerű probléma, mert népiesen annyit jelent, hogy ezzel a sebességgel egy perc alatt lehetne megtenni Berlin és München között az utat, hat perc alatt jutnánk Berlinből Amerikába és egy óra leforgása elég volna egy teljes földkörüli utazáshoz! Azt is kiszámították, hogy ily alapon 70—80 órát vana igénybe a Holdba való átrepülés, tehát ugyanannyit, mint amennyire a titai Zeppelinnek volt szüksége az Atlanti-óceán átrepüléséhez.

Egyelőre persze valószínűtlennek látszik, hogy egy ilyen Fűveg elinduljon a Hold felé. Ennek nem is volna sok értelme, arra pedig gondolni sem lehet, hogy a földeteken belül esetleg ember is helyet foglaljon. A rettenetes légnyomás minden bizonyítást elszelapítaná ezt a modern közlekedési eszközt, másrészt azonban a minden képeletet felülmúló kezdősebességet sem bírná ki élő szervezet.

Ez nem annyit jelent, mintha a majdnem tízenkét kilométeres sebesség emerre nézve feltétlenül elviselhetetlen volna. Az ember minden elképzelhető sebességet kibír, ha az egyetlenes marad. Gondoljunk csak arra, hogy egyikünk sem érzi azt a szédületes rohanást, amelyet a világűrben folyton-folyvást végzünk. Nem a gyorsaság válhatik tehát végzetessé, hanem a sebesség hirtelen emelkedése. Az emberi szervezet húszonöt méternél nagyobb sebességűsödést másodpercenként nem bír el. Ez tehát annyit jelent, hogy a gyorsaság az első másodpercben 25, a másodikban 50, a harmadikban 75 méter lehet. Ilyen módon könnyű kiszámítani, hogy 7—8 perc szükséges a világűrrepüléshez megkivánt 11.200 méter kezdősebesség eléréséhez. Ezt a fokozatos sebességnövelést célozza a rakéta.

Az elgondolás szerint olyan hatalmas rakétát kell konstruálni, amelyben annyi rakétaanyag fér el, hogy annak elégése nyolc percet vegyen igénybe, azaz annyit, amennyi a 11.200 méter sebesség eléréséhez szükséges. Egyelőre azonban az a helyzet, hogy ennyi robbanóanyag elraktározásához olyan hatalmas burkot kellene készíteni, amelynek elindításához viszont kevés volna a robbanószerek ereje. Ez a circulus vitiosus jelentette a probléma megoldásának útjában mindmáig a legnagyobb akadályt.

A világűrrepülés múltja

Az első, aki a problémát a maga jelentőségében meglátta, Isaac Newton volt, miután azonban a technika még ekkoriban kezdetleges fokon állott, a kérdés megoldására még csak nem is gondolt.

hatott. A súlyos nevek egész sora következett utána — Hermann Ganswindt, az amerikai Gaddard professzor, aki már meglepő eredményeket is ért el, kísérleteinek folytatásától azonban alighanem azért nem érkezik mostanában hír, mert az amerikai kormány a rakéta tökéletesítésében fontos háborus eszközt sejt — azután Oberth tanár, valamint az ő terveinek megvalósítására 1926-ban Bécsben megalakult Világűrkutató Társaság. Új fejezetet nyitott a probléma történetében Max Valier fellépése, aki mint jó üzletember, kézenfoghatóbbá akarja tenni az egész kérdést.

Arra hivatkozva ugyanis, hogy az óceán-repülés az eddigi eszközökkel sohasem válik veszélytelenné, felveti az ötletet, hogy ezen a téren kellene a rakétát munkába állítani. Ha a repülőgép 12000 méter magasságba tud emelkedni, kikerülhetne minden vihart, égiháborút és egyéb, az óceán-repülésre végzetessé válható akadályt és az abszolút csend és nyugalom birodalmán keresztül tehetné meg a tengereken át vezető utat. Valier hatalmas segítőtársra talált az ismert autózakember, Opel Frigyes személyében, akinek annyira megtetszett a gondolat, hogy az Opel-művek egész erejét a terv fokozatos megvalósításának szolgálatába állította. A többi már tudja minden újságolvasó, 1928. április 11-én a világ megismerkedett a technikának legújabb szenzációjával: a rakéta-autóval.

„Gyilkos, Marlow gyilkosa, jelentkezzék!”

A newyorki rendőrfőnök plakáton szólítja fel a banditákat a jelentkezésre

London, jul. 19. A newyorki rendőrség hetek óta folytatja a nyomozást Frankie Marlow, „az alvilág Don Juanjának” meggyilkolása ügyében. Marlow egész Newyorkban közismert személy volt. Veszedelemes alkoholempész, hivatásos szerencsejátékos és sportmecenás hírében állott. Több nagy boxmeccset finanszírozott. Néhány héttel ezelőtt több állítólagos barátja autókirándulásra hívta meg és nemsokára Flushing egyik utcájában megtalálták a holttestét.

A társaságában levő egyik férfi az autózás alatt agyonlőtte. A híres kalandor testét valóságos szitává lötték, majd pedig az ucca közepére dobták. Először azt hitték, hogy Marlowon számtalan szeretőjének egyike állott bosszút. Ezután több olyan egyént tartóztattak le, akikről fel lehetett tenni, hogy Marlownak az alkoholempészés terén konkurensei voltak. Majd olyan hírek keringtek, hogy Marlow egy boxmanagertől 4000 dollárt kapott. Ennek emberei rabolták volna ki és gyilkolták volna meg Marlowot.

A homályos ügyben a newyorki rendőrség új elnöke, Grover Whalen, különös módszert alkalmazott a gyilkos kézrekerítésére. A rendőrfőnök plakátokat ragasztatott ki ezzel a felírással: „Gyilkos,

A próbautat kitűnően sikerült, amíg azonban nem jelenti azt, mintha a kérdés most már meg volna oldva. Az autótól a repülőgépen való alkalmazásáig még hosszú és nehéz út vezet. Opel mérnök és társai azonban rendületlenül hisznek abban, hogy ez már csak idő kérdése. A Föld területén való használatra a rakéta amúgy sem jöhet számításba: sokkal költségesebb és körülményesebb az alkalmazása, mint a benzínmotoré. A rakéta igazi szerephez csak a világűrben juthat.

Otto VIII Gail érdekes beszámolójának végén a jövőbe vet néhány pillantást. Maga is elismeri, hogy ezek egyelőre a fantázia birodalmába tartoznak, de néha jól esik a képzeletnek is szabadon csapongania. Az a kép, amelyet Gail elénk vetit a jövő század világűrrepüléséről, nagyon különös érzéseket ébreszt az olvasóban. Amikor például a súly megszűnésének gyakorlati következményeit fejtegeti, amelyek az elképzelt repülés során beállnak: izgalmasabb és háborzongatóbb helyzeteket rajzol meg, mint amire a leghíresebb fantasztikus regényíró tolfá képes volt valaha. Az üvegből semmiképpen ki nem ömlő folyadéktól kezdve egészen az állandó „fej-tetőn” járásig (a fenn és a lentr fogalom amúgy is értelmetlenül válik a világűrben) felvonul itt a legkülönbözőbb feltételek és következtetések egész sora és ha ezek az utolsó fejezetek nem is állják ki az objektív tudomány hívós bírálatát: néhány igazán szórakoztató perccel szereznek a mindennapi élet nyomtaszó egyhanguságából szívesen menekülő fáradt embernek. Azok a fejtegetések pedig, amelyek a grandiózus probléma elméleti és gyakorlati oldalait világítják meg, alkalmasak arra, hogy a szakértőkhöz egyáltalán nem értő nagyközönség is minden részletében megismerje és megértse Opel mérnök és társainak csodálatos kísérleteit.

Marlow gyilkosa, kérem, jelentkezzék! Ezzel a rendőrfőnök azt akarta közhírré tenni, hogy nagyon jól ismeri azt a bandát, amelyiknek vezére Marlowot meggyilkolta. A plakát kifüggesztésével a newyorki rendőrség feje arra gondolt, hogy a banda tagjai vezérükre nyomást fognak gyakorolni, nehogy ők maguk is bájba kerüljenek. Annyit ugyanis megtudtak, hogy a newyorki olaszok közül került ki a gyilkos, aki a fővárosból a gyilkosság után következő napon el is tánt.

Whalen ezenkívül 50 detektívet állított fel, akik nem ismerik egymást és akiket a newyorki rendőrök sem ismernek. Mindezek ellenére azonban a banditák korántsem riadnak vissza és ismét büncselekményt hajtottak végre. Salvatore di Morát, egy gazdag olaszt néhány nappal ezelőtt egy banda meggyilkolta. A család tagjai és Morá üzletfelei erre a banditáktól leveleket kaptak, amelyek „fekete kéz” aláírással voltak ellátva. A levelekben 5000 dollár váltságdíjat kértek a megszoktatott Moráért. A megfélemyezett család egy ideig gondolkodott és mire a levélben megjelölt helyre mentek, hogy a váltságdíjat lefizessék, már csak Mora holttestére találtak.

A fekete kéz bandája Morát meggyilkolta.

ORVOSOK!

A beteg kényelmét szolgálják, ha éjjeliszekrényén

TUNGSRAM opál-takaréklámpát

alkalmaznak.

Szabályozható nagyobb és kisebb fényerősségre.

Nem kápráztat, kíméli a szemet.

Kapható mindenütt!

Zongorát legolcsóbban Sternbergnél Oradeán vásárolhat.

Förster, Wirth, Stelzhamer Produktiv Genossenschaft stb. gyári képviselő. — Használt zongorák hallatlan olcsók.

Vajda reakcióval és irredentizmussal vádolja a magyar pártot

„A magyar párt most Gyulafehérvárt reklamálja, de tíz évig olcsó személyi előnyökért paktumot kötött“

Vajda a közigazgatási reform vitáját felülénsteltő beszéddel zárta le, amelyben kijelentette, hogy a magyar nép megkapja jogait, de a népnek tudnia kell, hogy érdekeit nem bízhatja ilyen reakciós vezetőkre

Megszavazták általánosságban a közigazgatási reformot

(Bucaresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tud.) A kamara ma délutáni ülésen folytatták a közigazgatási reformjavaslat vitáját, amelynek során Eduard Mirto belügyi államtitkár szólalt fel a törvényhez. Kritizálta a kivonuló ellenzéki pártokat, akik nem tudták a javaslatot lényegében bírálni, majd rámutatott arra, hogy

Franciaország, Németország és a modern államok már régen megvalósították a decentralizáció eszméjét.

Mirto beszéde után az ülést 5 percre felfüggesztették, majd Vajda Sándor belügyminiszter tartotta meg záróbeszédét. Vajda mindenekelőtt is azokra az intrikára mutatott rá, amelyek a törvény körül szövődtek és amelyek

neme gyebek, mint a régi rezsim hiábavaló próbálkozásai a egy politikai egzisztenciájukat meghosszabbíthassák.

Teljesen alaptalanok voltak azok a vádak, melyek a törvényjavaslat alkotmányellenes voltát hangoztatták.

Akik megszavazták és akik nem szavazták meg

Vajda Sándor köszönetét fejezi ki Constantin Stere professzornak, akinek oroszánrésze van a törvényjavaslat elkészítésében, Boila Romulus és Paul Negulescu egyetemi tanároknak, akik ugyancsak résztvettek a törvényjavaslat megszerkesztésének munkájában — és Andrei professzornak, a javaslat előadójának. Kijelenti, hogy a szociáldemokrata párt és a zsidó Palamenti Klub megszavazzák a törvényjavaslatot, de sajnálatát fejezi ki afelől, hogy a német pártot az oligarchikus magyar párt mellett kénytelen látni. Hangsúlyozza, hogy a közigazgatási reform azért valóban a demokrácia első győzelme, mert érvényesíteni engedi a szabadságra éhes tömegeket. Hangsúlyozza, hogy

a regáti parasztság elnyomtatása sokkal súlyosabb volt mert saját testvéreik nyomták el őket.

Beszél a nők választójogáról és kifejti, hogy a közigazgatási reform első lépés az egyenlő jogokért. Ha ez a kísérlet sikerül, úgy a nők helyet fognak kapni a parlamentben is és a közélet többi fórumán. Ami a falvak autonómiáját illeti, ettől nem kell félni. A regáti rendszer rosszabb volt akár a magyar, akár a orosz rendszernél is.

Vajda ezután rátér a magyar párt deklarációjának a kérdésére. Kifejti, hogy a magyar párt 10 éven keresztül ugynevezett paktumos politikát üzött. Ezekben a paktumokban sohasem volt szó kisebbségi autonómáról, csak arról, többnyire személyi előnyökről.

Vajda vádbeszéde a magyar párt ellen

— A magyar párt mai vezetősége — mondja Vajda, — nem élvezi a néptömegek bizalmát. A párt mindig olyan politikai megmozdulásokat támogatott, amelyek alkalmasak voltak az ország kompromittálására. Amikor a nemzeti parasztpárt 10 éven keresztül Alba-

Juliáért küzdött, akkor a magyar párt más pártokkal paktált.

— Ez a mostani ténykedése is, — mondja Vajda — csak a revíziós mozgalmat akarja támogatni. Nem akarok beleavatkozni Magyarországi belügyeibe, de épen úgy, amint beszélni lehet a francia, angol vagy német közigazgatásról épen úgy beszélhetünk a magyar közigazgatásról is, amely sokkal rosszabb, mint a romániai.

Jellemzőül a magyar állapotoknak Vajda egy brosurát olvas fel, amelyet magyar Károlyi-emigránsok adtak ki s amelynek mottója Adynak néhány versora, amelyben a nagy magyar poéta a csendőrszolgálatat korholja.

Nem, nem soha!
Vajda ezután más okmányokat vett

elő, amelyekkel azt igyekezik bizonyítani, hogyan dolgozik a magyar propaganda Románia ellen. Eszerint a magyar propaganda-iroda minden Romániába küldött elköltő látogatónak levelet ír, amely mindenekelőtt lefekteti, hogy Erdélynek Romániához való csatolásával egy darab Európát balkanizáltak. A levél ezután felhívja a címzettet, hogy Erdélyben keressen kontaktust a magyar élet vezetőivel, azonban csak négy szem-közt, a román spiclik jelenléte nélkül kérjen tőlük adatokat. Legvégül a Kolozsvárra utazni szándékozót arra szólítja fel, hogy keressék fel gróf Bethlen Györgyöt, akitől megbízható adatokat kaphatnak a romániai helyzetről. A levélben többször előfordul ez a kifejezés: „Nem, nem, soha!“

— Ha a magyarok most Gyulafehérvárt követelik, akkor én erre csak azt felelhetem: pace pentru pace, razboi pentru razboi (békére béke, háborúra háború). Ami pedig a revíziós mozgalmat illeti, nem mondhatok egyebet, csak azt: Nem, nem, soha!

E kijelentésre
az egész ház, mint egy ember, ugrik talpra és az összes képviselők körében kiáltják magyarul: Nem, nem soha!

Vajdát percekig ünneplik, aki tovább folytatja beszédét:

— Meg kell tudnia belföldön és külföldön mindenkinek, hogy Romániában lehetnek pártellenetek, de amikor a határról van szó, az egész ország egységes. A magyar népnek pedig azt üzenem, hogy Románia épen úgy, ahogy eddig, továbbra is túrcsúli politikát fog folytatni, megadja a magyar népnek mindazon jogokat, melyek megilletik a magyar népet azonban tudnia kell, hogy

érdekeit nem bízhatja olyan reakciós vezetőkre, akik ma a magyar párt vezérkarát képviselik, hanem még kell hogy teremtsék azt a demokráciás pártot, amely a román demokráciával kéz a kézben, kiérdemelt szabadságának megvalósításáért.

Vajda beszédét hatalmas tapsokkán honorálta, majd a kamara általánosságban megszavazta a közigazgatási reformjavaslatot.

Katasztrófális vízhiányt okozott a hóhullám Angliában

A bírák parókkák nékül tárgyalnak. A vendéglőkben nem akarják kiszolgálni az ingujjra vetkőzött vendégeket. Amerika északnyugati részében az orkán elsodort egy vasutat

London, július 19. A szárazság és a hóhullám máris komoly bajokat okozott Manchester és Liverpool vizszolgáltatásában. A hatóságok a fenyegető vízhiányra való tekintettel a legszigorúbb takarékoskodási rendszabályokat voltak kénytelenek életbe léptetni.

A Thamesen a hajózás a legnagyobb nehézségekbe ütközik, mert a folyó szintje példátlanul alacsonyra szállott alá.

A yorkshirei szövőgyárak legtöbbje a vízhiány miatt üzemét beszüntetni volt kénytelen.

A főváros még mintegy hetven-nyolcvan napra el van látva vízzel, de a kör-

nyökbeli községek kisegítése miatt, ahol a vízhiány óriási, ez a készlet csak kevesebb időre lesz elég. A vízhiány egyes vidékeken olyan katasztrófális, hogy pénzért is alig tudnak vízhez jutni.

Londonban a hőség napok óta szinte kibírhatatlan. A bírák parókkák nékül tárgyalnak a tárgyaló termekben s még így is alig tudják a hőséget elviselni. A hóhullám miatt incidensek is történtek egyes vendéglőkben, ahol az ingujjra vetkőzött vendégeket nem akarták kiszolgálni. Hasonló bánásmódban részesült, annak ellenére, hogy ismerték, Cook, a bányász munkások szervezetének

főtükára is.

Berlin, július 19. A 8 Uhr Abendblatt seattlei tudósítójának közlése szerint az Egyesült Államok északnyugati részében, közel a kanadai határhoz több órán át tartott felhőszakadások alámották a vasuti töltést és egyik vasuti hid alepitményét megrongálták. A vonalon ennek következtében vasuti katasztrófa történt. A hid leszakadt, egy átrobogó gyorsvonat sulya alatt s a mozdony és négy személykocsi a Snake mellékfolyójának rohanó árjába zuhant. 16 utas a vízbe fullt, negyvenet súlyos sérülésekkel sikerült kimenteni.

Oriási panamákat fedeztek fel a nagyváradi fűtőházban

Illetéktelen személyek vették fel a mozdonyvezetők kiszállási díjait

(Oradea-Nagyvárad, július 19. Az Uj Kelet tud.) Tegnap óta a nyomozó hatóságok nagy panama ügyében tartanak vizsgálatot a nagyváradi állomási fűtőház irodájában. A vizsgálat az egyik magasrangú fűtőházi főtisztviselő ellen irányul, akit azzal vádolnak, hogy többszáz ezer lejese panamának volna az értelmi szerzője. Az ügy részleteiről különben a következőkben számol be nagyváradi tudósítónk:

Még az elmúlt év folyamán történt, hogy az egyik mozdonyvezető kérte, hogy utalják ki neki rendkívüli kiszállásának a díjat. Ahelyett azonban, hogy jogos követelésének eleget tettek volna, az egyik fűtőházi főtisztviselő kijelentette, hogy a napokban egy új rendelet érkezett Váradra és ennek értelmében az ilyen kiszállásokért nem jár külön díjazás. A mozdonyvezető tudomásul vette ezt a kijelentést, azonban tekintettel arra, hogy nagyobb összegről volt szó, jónak látta mégis utána érdeklődni más illetékes vasuti fórumoknál

is a rendelet iránt. Meglepetéssel kellett konstatálnia, hogy a felsőbb hatóságok ilyen rendeletről absolute nem tudnak, tehát nyilvánvaló volt, hogy valaki felveszi az ő nevében az öt megillető díjat.

Felfedezéséről jelentést tett a CFR üzletvezetőségének, mely azonban csodálatosképp absolute nem akart tudomást venni az egész ügyről olyannyira, hogy végül is a károsult mozdonyvezető a rendőrséghez fordult. Feljelentés folytán a rendőrség meg is indította a nyomozást. A hatóságok megjelentek a fűtőház irodahelyiségében, átvizsgálták a könyveket s rövidesen

konstatálniok kellett azt, hogy a fűtőházban panamázasok folytak. A könyvek átvizsgálásánál több olyan tételre akadtak, amelyeket a szóbanforgó vasuti tisztviselő illetéktelenül vett fel. A felfedezéséről értesítettek a kolozsvári üzletvezetőséget is, amely ki is küldte az egyik inspektort, hogy a CFR részéről ejtse meg a vizsgálatot, hogy a továbbiak folyamán annak tisztázására kell szoritkozozon, hogy történt-e visszaélés és ha igen, hogy eshetett meg az, hogy a hivatalos CFR-hatóságok annak idején nem akartak a mozdonyvezető jelentéséről tudomást szerezni.

Első nagyváradi kóser zsidó fiu internátus!!

bentlakó elemi, közép és kereskedelmi iskolai tanulók részére.
Oradea, Str. Delavrancea (Ritok Zsigmond-u) 17
Az internátus vezetője: SZILÁGYI ADOLF tanár, aki komoly érdeklődőknek prospektust küld és bármilyen iskolaügyben felvilágosítással szolgál.

Amerikai mintára férfiföltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

MacDonald miniszterelnök beszélőfilmről beszél Anglia népéhez

A legnagyobb filmattrakció. Hollywood művészeti tanúhainának Macdonaldtól

(London, július 19. Az Uj Kelet tud.) MacDonald angol miniszterelnök az elmúlt heten minden moziban szólott az angol néphez. Elkészült a beszélőfilm, amit vele vettek fel London egyik legnagyobb film-műtermében. A Ramsay Macdonaldról készült beszélőfilm kitűnően sikerült és a miniszterelnök hangja nem olyan fátyolos, mintha gramofonról szólna. Vannak, akik gyakran hallották őt közvetlen-közlelől beszélő és azt mondják, hogy soha ilyen erőteljesen nem beszélt.

Filmbeszéde erősebb, mint a szószéki

Musselini után ő a második államférfi, aki felhasználja saját propagandájára a filmet, tekintettel arra, hogy nagyon győnge sajtó felett rendelkezik.

Most, hogy így beszél a nemzethez, az ember azt érzi, hogy nem is Macdonald, a birodalom első államférfia szól hozzá, hanem Ramsay beszél Tomhoz, Harryhoz, vagy Maryhoz. Mindenki valami intim közelséget érez hozzá, mert a filmben erősen megnagyobbították és a hangját is megerősítették. Egészen nagy szónok, ezt most konstatálják. Meg tud akadni beszédében anélkül, hogy ezt a hallgató kinosan érezne, gondolkozni tud, szinte látható, amint tovább fűzi gondolatait. Nagyon bájos és szíves. A beszéde szívtől-szívhöz szól, nem túloz, a beszéd nem üti az ember hátát, hanem komolysággal és meggyőző erejével hat. Nagyon ajánlanám, hogy Hollywood filmstárijai megnézzék ezt az embert és tanuljanak tőle mimikát. Így kell erőnek lenni, így kell szenvedélyesen lenni, így kell melankólikusnak lenni! Meg kell hagyni, hogy valami színpadasság azért benne is van. Ő az

a politikus, aki a tömegekre akar hatást gyakorolni, beszédét minden bizonyára előre alaposan betanulta és a „játékot” valószínűleg ki is próbálta. Meg kell állapítani, hogy mesterien tudta magát kiképezni a filmszakmára.

Legnagyobb politikai ellenfele terjeszti a filmet

Politikai prédikációt tart. Számít azzal ugyanis, hogy olyanoknak fog beszélni, akiket nem hívott egybe gyűlésre, akiket nem ismer. A filmet, amely a szocialista miniszterelnök beszédét terjeszti, egy kapitalista csoport, a British Movietone News Company állította elő és ez terjeszti. Legnagyobb részvényese a társulatnak Esmond Harnsworth, a híres újságmágnás, aki pártjával együtt egészen módfelelt gyűlöli Ramsay Macdonaldot. A beszéde nem szól a pártiakhoz, hanem inkább a politikai ellenfelekhez, akiknek megmondja, hogy a párt az egy nagyon rendes és szükséges dolog, de a pártoskodást ki kell pusztítani minden társadalomból.

És sokat beszél arról, hogy mit kellene tenni. Sokat kell tenni elsősorban az ártatlanul szenvedőkért: a munkanélküliekért. Sokat kell dolgozni a reménytelenül küzdő bányászokért. Hangja megint csak kérő. Értsétek meg, tegyetek félre minden politikát, legyetek emberek. Az embernek sirásra áll a szíve, ha hallgatja.

A film ma Anglia legnagyobb attrakciója. Mindenki erről beszél és kétségtelen hogy Macdonald többet szerzett vele, mintha őt napilap dicsérné a politikáját

Mesterséges tenger, látható hanghullámok, a Magas Volt szentélye és más érdekes ségek az angol fizikai intézetben

London, július 19. Nem messze Londontól van a modern csodák háza. Hivatalos neve már kevésbé költői, de annál komolyabb: „Nemzeti Fizikai Laboratórium”. A legkitűnőbb angol tudósok dolgoznak itt fantasztikus új találmányokon, illetve azok tökéletesítésén.

Hallatlanul érdekes dolgok vannak itt. Itt van például a miniatűr tenger. Hatalmas medence ez, ebben próbálják ki az apró hajó- és hidroplánmodelleket. Elektromos uton hullámzásba hozzák a miniatűr tengert, hogy kipróbálják a hajók ellenállóképességét. Megtaláljuk ebben a laboratóriumban az összes új repülőgéptípusok apró modeljeit is.

Hogyan dolgozik a laboratórium?

A laboratórium legújabb munkaprogramjáról említést érdemelnek a következők:

Hatalmas előadótérnek akusztikai viszonyainak újszerű vizsgálata. Elkészítik a kérdéses terem modeljét, vizet bocsátanak bele és a vizet hullámzásba hozzák. A vizhullámok ugyanugy mozognak és terjednek, mint a hanghullámok. A vizhullámok mozgásáról filmfelvételeket készítenek, úgyhogy végeredményben a láthatatlan hanghullámokat teszi láthatóvá a film.

Külön optikai osztálya is van az intézetnek. Ha valaki vizsgálatra bevisz egy tárgyat, az intézetben megállapítják a tárgy színének anyagát és tökéletes analízist adják.

Sokat kísérleteznek különböző üveg-fajtákkal is, amelyek az ultraviolet su garakat keresztülboosítják magukon.

Az X-osztály

A rádiológia-osztályon van az angol

rádium standardhivatalt. Az Angliába érkező rádiumot mindig itt vizsgálják meg és a vizsgálat eredményeképpen veszi meg, vagy utasítja vissza az angol állam a rádiumot.

Az intézet egyik legfontosabb osztálya az X-sugarak problémájával foglalkozik. Amiről a közönség még alig tud, igen komoly kísérletek folynak itt az X-sugaraknak a különböző iparágaknál való felhasználásáról. Ezenkívül ebben az osztályban évente vagy egy félmillió hőmérőt hitelesítenek. És itt igyekeznek olyan anyagokat találni, amelyek megvédik a röntgenezéséssel foglalkozó orvosokat attól, hogy a „tudomány e vértanúinak” dekoratív, de kellemetlen sorára jussanak.

Igen szép kísérletek folynak az elektrotechnikai osztályon is. Arról van

KÉRJE MINDEN ÜZLETBEN

EZT A

**SELYEM
HARISNYÁT**

Odette
TARTÓS,
MOSHATÓ

szó, hogy miképpen lehetne 15.000 amperes és egymillió voltas áramokat fejlesztetni és továbbítani.

A Magas Volt szentélye

Hosszas vándorlás után jutunk el egy különös épületbe: a Magas Volt szentélyébe.

Itt folynak Anglia új elektrifikálási rendszerének elmunkálatai. Ha az új rendszer kiépül, Anglia voltalapja 132.000 volt lesz.

Csaknem üres terem a Magas Volt szentélye. Csak három nagy transzformátor van benne, amelyek közül a legmagasabb 10 méter. Minden transzformátor 365.000 voltot tud produkálni. A három készülék együtt tehát kihozza az egymillió voltot.

A meteorológiai osztályon fontos mé-

réseket végeznek egy inch (2,5 cm.) milíomodrészével.

A mérnöki osztályon különös gépek alkatrészeikre tépik a fémeket, hogy ki próbálják erejüket.

A repülőgéposztályon igen érdekes munka folyik. Kis repülőgépmodeleket úgynevezett „szélalagutak”-ban próbálnak ki. Hatalmas csövek ezek, amelyekben légsűrítőkkel mesterséges széllet idéznek elő, hogy így kipróbálják a gépek erejét és ellenállóképességét.

Számos nő dolgozik a laboratóriumban. Miss Keary a hajóépítés kitűnő speciálistája, Miss Groyler a fémek nemességén buzgólkodik szép eredményre és van még itt számos mérnök és vegyész. Az intézet elnöke Sir Ernest Rutherford, a világhírű tudós.

Dramai jelenetek között közösitették ki a hadseregéből egy ötévi fegyháza elítélt katonát

(Cluj-Kolozsvár, július 19. Az Uj Kelet tud.) Egészen szokatlan esemény játszódott le tegnap délelőtt foyamán a kolozsvári gyalogsági kaszárnya hatalmas udvarán. A kolozsvári ezredek egy-egy kiküldött díszszázadának jelenlétében drámai körülmények között a tegnapi nap folyamán fokozták le és közösitették ki a hadseregéből Schaffer Ferdinand 82-ik ezredbeli közkatonát.

Schaffer Ferdinand felett két hónappal ezelőtt ítélték a kolozsvári hadbírósg. A fiatal katonát dezertálással, katonai okiratok hamisításával és hamis rangviseléssel vádolták. Schaffer még az elmúlt év folyamán a 82-ik gyalogezrednél szolgált, ahonnan azonban egy nap megszökött. Ugyanakkor Schaffert kalandvágya nem hagyta nyugton, mert rövidesen fegyverre jelentkezett a csernovitzi hadtestnél. Bemutatta igazoló írásait, amelyek azonban hamis pecséttel és aláírással voltak ellátva s ezeken Schaffer mint őrmester szerepelt. Schaffer kérte, hogy véglegsiséék a hadseregnél, mint oktató őrmestert. A csernovitzi hadtest teljesítette is volna kérését, amennyiben egész véletlen körülmény folyamán egy nappal azelőtt be nem töltötték volna az összes oktató-őrmesteri helyeket. Schaffer írajai bent maradtak a csernovitzi hadtestnél és így jöttek rá arra, hogy az igazoló írajai hamisak és hogy majdnem egy szökevény katonát vettek fel oktató-őrmesternek a hadseregbe.

Schaffert a kolozsvári hadbírósg öt évi fegyháza ítélté s ami evvel automati-

kusan együtt jár: katonai minőségétől való megfosztását is elrendelte.

A lefokozás tegnap délelőtt 10 órakor folyt le, nagy katonai pompával és drámai jelenetek között, a kaszárnya udvarán. Az udvar közepén a kolozsvári ezredek kiküldötti sorokoztak fel, kivégzési négyyszögben, miközben megjeltek a helyszínen Stoianescu ezredes, Gusztáv őrnagy, Nicolau kapitány a lefokozás elvégzésére. Négy szuronyos katona között hozták át a katonai fogházból az elítélt Schaffer Ferdinándot, akit a négyyszög közepére állítottak.

Stoianescu ezredes felolvassa az elítélt előtt az ítéletet, majd a következő szavakkal fordul hozzá:

— Mielőtt vagy arra hogy a hadsereg tagja legyél; I. Mihály királyunk nevében ezennel lefokozlak. A következő pillanatban megszólaltak a katonai kürtök és Stoianescu őrnagy a halálsapadt Schaffer Ferdinand katonazubbonyaról leszállítja a vállpántot és sapkájáról a rozettát.

A felajult Schaffert ezek után négy katona veszi körül és kivont szuronyok között, letépett vállpánttal, elsétáltatják az ezredek kiküldötti előtt és a katonai regulamentek szerint bármelyik katonának jogában volt ebben a pillanatban bármilyen módon megvetésének kifejezést adni. Ez alkalommal azonban ez nem történt meg és Schaffer a gyászos csermónia után rövidesen visszakerült a hadbírósg börtönébe, hogy büntetését kitöltse.

Magyar Színház

BEREGI OSZKÁR

és teljes társulatának vendégjátéka.

Főllépnek: **Táray Ferenc, Kaszab Anna, Kerégyártó Olga, Darvas Ernő.**

Szombaton este 9 órakor
Ujdonság, először!

Az utolsó látó.

A legizgalmasabb detektívdráma
Franyó Zoltán fordításában.
Rendes helyárak.

Vasárnap d. u. 5 1/2 órakor

Hotel Imperial.

Mérsékelt helyárak.

Vasárnap este 9 órakor
Ujdonság, először!

A trojka.

Rendes helyárak.

A zsidó

Wladimir
nistischer

Első h...
Könyvár...
lásáról és...
eleven viss...
hánati zsidó...
Mégis azt...
akcióba m...
lódának...
lásban új...
Bücher-Bu...
Mindene...
dolait ide...
könyvek...
scher Büch...
programj...
nvelven va...
zsidóság m...
aljának ka...
négy ilyen...
nistischer...
jainak. A...
közül a kö...
Simon D...
ténnetűd...
oknyomozó...
nyabb mun...
fundament...
Jabolinsz...
foglásába...
netét írja...
schichte de...
krieg” cím...
után ez vol...
sereg, am...
két had...
angol had...
hogy Angli...
narálta is...
az ősi föld...
Theodor...
erdélyi zsidó...
szor volt a...
döntései h...
ébredők ált...
vezetett ell...
Ez a botrá...
nagy felfor...
szor könyv...
hass.” Az...
dőség egyr...
igyekezik a...
nem vezet...
Achad H...
hagyaték...
Zionistische...
ken kívül...
ságos mun...
szerzéséről...
Saját kö...
Zionistische...
ményt is n...
kedvezmény...
olyan műh...
con megjel...
ményeit a...
külön lapb...
hozni. Min...
ben a tags...
szegyet ne...
lehet fizet...
Erdélyi Zs...
ponti irod...
10.) szolg...
Anton

Anton

Héber
és t...
nagykeres

Vasárnap
Magyar
matiné 1...
Bör...
(Harr...
Foc...
életnek

A zsidó légió története

Wladimir Jabotinszky munkája a Zionistischer Bücher-Bund első könnvsorozatában

Első híradásunk, amely a Zionista Könyvtárak Szövetségének megalakulásáról és programjáról számolt be, eleven visszhangra talált az erdélyi és bánáti zsidó intellektuális taborában. Mégis azt szeretnénk, ha ebbe a kulturális körbe minél szélesebb rétegek kapcsolódhatnak be és ezért rövid összefoglalásban újra ismertetjük a Zionistischer Bücher-Bund célkitűzéseit.

Mindenekelőtt a zsidó nemzeti gondolat ideológiáit tartalmazó ismertető könyvek kiadására alakult a Zionistischer Bücher-Bund. Emellett azonban programjába vettek olyan művek német nyelven való megjelenését is, amelyek a zsidóság életmegnyilvánulásával alaknak kapcsolatban. Évente legalább négy ilyen irányú könyvet fog a Zionistischer Bücher-Bund nyújtani tagjainak. Az első tervbe vett kiadványok közül a következőket emeljük ki:

Simon Dubnow, a világhírű zsidó történetíró és író, a zsidó nép egyetemes oknyomozó története szerzőjének legújabb munkája: „Das alte und das neue Judentum.”

Jabotinszky Wladimir a Palesztina elmozdításában részt vett zsidó légió történetét írja meg érdekesítő módon „Geschichte des jüdischen Legions im Weltkrieg” című művében. Közel kétezer év után ez volt az első reguláris zsidó hadsereg, amely egyenrangú szövetségesként harcolt a világháború alatt az angol hadseregben és neki köszönhető, hogy Anglia nemcsak megértette, de honorálta is a zsidó nép történelmi jogait az ősi földre.

Theodor Lessing nevét is ismeri az erdélyi zsidó közönség. Lessing professzor volt a szenvedő hőse annak az üldözött hadjártnak, amelyet a német ébredők által felbujított egyetemi diákság vezetett ellene mintegy két évvel ezelőtt. Ez a botrány annakidején világszerte nagy felzúdulást keltett. Lessing professzor könyvének címe: „Jüdische Selbsthass.” Azt fejt ki ebben, hogy a zsidóság egyrésze önmagát gyűlöli és ezért igyekszik asszimilálódni, ami azonban nem vezet célra.

Achad Haam nagyértékű irodalmi hagyatékának kiadását is tervbe vette a Zionistischer Bücher-Bund azt a kedvezően kívül egész sereg érdekes és tanulmányos munka kiadási jogának megszerzéséről folytat tárgyalásokat.

Saját könyveinek kiadása mellett a Zionistischer Bücher-Bund azt a kedvezményt is nyújtja tagjainak, hogy igen kedvezményes árban segíti őket minden olyan műhöz, amely a zsidó könyvtárral megjelenik. A zsidó irodalom eseményeit a Zionistischer Bücher-Bund külön lapban fogja tagjai tudomására hozni. Mindezen szolgáltatások ellenében a tagsági díj évi 800 lej, amely összeg negyedévi előzetes részletekben is lehet fizetni. További felvilágosítással az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.) szolgál minden érdeklődőnek.

Anton Rosenzweig Cluj

הפריים אשר טליתים נראים
Héber könyvek és talleszek
nagykeskedése. — Gyári árak!

Vasárnap délelőtt 11 órakor a Magyar Színházban mozimatiné 15 és 10 leies helyárrakkal

Börtön a tenger mélyén

(Harry Piel leghatalmasabb kalandor-dramája.)

Ezenkívül:

Foch marsall

életének főbb eseményei és fejedelmi temetése Párisban.

„Románia súlyos deficittel zárja le a háború mérlegét”

A Young-tervezet még Románia effektív hadikárait sem fedezi. A kormány tiltakozó memorandumot küldött Londonba

(Bucuresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet elsőnek számolt be arról, hogy a „Young-tervezet” oly módon osztja be a Németország által fizetendő hadikárpótlásokat, hogy Románia csak 1988-ban kapná meg a neki járó kártérítési összeget. Ez az összeg oly kicsi, hogy még a Németország által a kártérítési számlán eddig leszállított anyagok ellenértékét sem fedezi. Ez a hír érthetően nagy konsternációt keltett román politikai és diplomáciai körökben és a Maniu kormány Titulescu révén azonnal tiltakozott a Young-tervezet Romániát érintő diszpozíciói ellen.

Ismeretes, hogy a német hadikárpótlások fizetésének kérdésében az 1920-ban megtartott spaai konferencia határozott. A konferencia, mint azt megírtuk, a

Németország által fizetendő hadikárpótlás 1 százalékát ítélte meg Romániának. Románia már akkor csak feltételeken fogadta el ezt a felosztást és a sérelem reparálását kérte. A Young-tervezet viszont nemcsak, hogy nem emeli fel Románia kvótáját, de Németország fizetési feltételeit is oly módon rendezte, hogy Románia követeléseinek effektív felére csökkennek. Eltekintve attól, hogy a Young-tervezet értelmében fizetendő részletek csak néhány évűzed múlva lesznek esedékesek, Stresemann pedig emlékeztetesen kijelentette, hogy csak 1939-ig garantálja a hadikártérítések fizetését.

A külügyminisztérium memorandumot készített ebben a kérdésben, amelyet az összes nagyhatalmaknak eljuttattak. A memorandum rámutat arra, hogy a

Young-tervezet szerint Románia követelése annyira összezsugorodtak, hogy azokból még a háború következtében effektív szenvedett károk sem térülnek meg. Arról pedig szó sincsen, hogy ebből az összegből Románia a szövetséges nagyhatalmakkal szemben fennálló hatalmas háborús adósságait kifizethesse. Ezzel szemben Románia követeli azt, hogy a kártérítési összeg ne csak az effektív károkat és Románia háborús adósságait fedezze, de hogy azokból még a belső adósságok egy jelentékeny részét is kifizethesse, inkluzíve a petroleumforrások széttrambolásáért járó kártérítéseket. Nem lehet az, — fejezi be a memorandum. — hogy Románia ily súlyos deficittel zárja le a háború mérlegét.

Kémkedés miatt letartóztattak Bălțiiben egy kapitányt és egy káplárt

Eltűnt és a hadkiegészítő-iroda kályhájából került elő egy fontos katonai okmány

(Bucuresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A báltsi hadkiegészítő parancsnokságnál néhány nappal ezelőtt megdöbbenéssel vették észre, hogy egy rendkívül fontos és szigorúan bizalmas jelzésű akta eltűnt. Az akta a 14. gyalogos divízió helyzetéről és katonai műveletéről tartalmazott fontos adatokat és olyan természetű volt, amely könnyen felkelthette a szovjet kormány érdeklődését.

A parancsnokság azonnal a legszigorúbb vizsgálatot rendelte el. A mozgósítási iroda összes tisztjeit felelősségre vonták, anélkül, hogy az eltűnt akta nyomára sikerült volna jutni. Időközben azonban különös dolog történt. A hadkiegészítő irodájában dolgozó egyik káplár egy papírost kért egyik közkato-

nától. Midőn ez a kért papírost nem találta meg, a káplár a következőket mondta neki:

— Nézd meg a szomszéd szoba kályhájában.

A közkatona a megjelölt szoba kályhájából egy aktacsomót húzott elő, amelyben az eltűnt és annyit keresett dokumentumra bukkantak. Azonnal megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogyan került vissza a dokumentum a hadkiegészítőhöz és főleg, ki tette be az aktát a kályhába. Apatescu kapitány, a titkos akták irodájának főnöke kijelentette, hogy tudomása sem volt a dokumentum eltűnéséről. Valószínűnek látszott, hogy az iratot időközben lefényképezték, vagy lemásolták és visszacsempészték. A történetekről

étesítették a jasszi hadtestparancsnokságot, ahonnan Viorescu kapitány katonai ügyészt delegáltak a rejtély felderítésre. A kapitány számos kihallgatást eszközölt több tisztet és altisztet szembesített és kihallgatásuk eredménye alapján elrendelte Aprilescu kapitány és az aktát felfedező káplár letartóztatását. Mindkettőt Jasiba szállították és a Frumoasa katonai börtönbe zárták el.

A vizsgálat tovább folyik és a „Cu-vantul” szerint közelebbről a szenzációs letartóztatások várhatók. Az eddigi vizsgálat ugyanis megállapította, hogy a fontos katonai okmány eltűnése csak egy lánc-szeme volt annak a hatalmas kém-szolgálatnak, amelyet a szovjetek az utóli időben Bessarabia területén megszervezték.

Visszaemelik a leszállított vámilletékeket

Revízió alá veszik az új vámtarifát, mert Rist attól tart, hogy felborul a költségvetés egyensúlya

(Bucuresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tud.) Az új vámtarifára minden látszat szerint ugyanaz a sors vár, a mely a közigazgatási törvényjavaslatnak jutott osztályrészül. Két hónapja már annak, hogy Madgearu iparügyi miniszter bejelentette a vámtarifa módosítását és körülbelül ugyanennyi ideje ismeretesek az ország gazdasági és pénzügyi faktoraik előtt azok az elvek, amelyek az új vámtarifa alapját képezik. Madgearu miniszter a behozatali illetékek lényeges csökkentését és az eddig dúló protekcionista rendszer leépítését tűzte ki programjául az új vámtarifa elkészítésénél. A tervezet első formájában valóban ezeket az elveket tükrözte vissza. Az ipar képviselőivel folytatott tárgyalások során azután kénytelen volt az iparügyi miniszter koncessziókat tenni és bizonyos áruk behozatali illetékét mégis felemelni, ha nem is az előző illetékek szintjére.

Az új vámtarifa végül mégis elkészült és Madgearu már ki is nyomatta a Monitorul Oficial nyomdájában, úgyhogy életbelépte már csak napok kérdése volt. Kereskedők és iparosok a remélt új vámtarifára való tekintettel már két hónapja felfüggesztették a külfölddel üzleti összeköttetéseiket. Két hónapja csaknem stagnál azoknak az áruknak a behozatala, amelyek közelebről érint a vámtarifa módosítása. Most azonban kiderült, hogy

az iparügyi miniszter nem tudja az általa elkészített vámtarifát életbeléptetni. Különböző okok és intervenciók következtében a teljesen kész vámtarifa-tervezetet a pénzügyminisztériumba vitték át, ahol egy bizottság vette tanulmányozásba. Ez a bizottság az utóbbi három eszendő behozatalának módját véve alapul, megállapította, hogy a behozatali illetékeknek az új vámtarifa szerint való csökkentése mintegy 800 millió lejjel redukálják az államnak a vámtaxából befolyó jövedelmeit. A vámtarifával kapcsolatosan köteendő kereskedelmi konvenció újabb 400 millió lej deficitet produkálna.

Mihai Popovici pénzügyminiszter elhatározta, hogy Madgearuval karöltve revízió alá veszi a vámtarifa-tervezetet

és több áru behozatali illetékét emelni fogja, nehogy a behozatali vámok csökkentéséből származó bevételi redukció veszélyeztesse a költségvetés egyensúlyát.

Es ilymódon ismét győzött Charles Rist, Románia titkos pénzügyi diktátora és a költségvetési egyensúly legfőbb őre, aki már két hónapja hadakozik az új vámtarifa életbeléptetése ellen.

— Egy világhírű Teniers-festményt elloptak az antwerpeni muzeumból. Antwerpenből jelentik: A szépművészeti muzeumból ellopták Teniersnek „Az énekas” című ismert kisebb festményét. A festmény értékét 50.000 frankra becsülik.

Blatt harisnya és kötött áruházában az elárusítás tovább tart.

Blatt, Fötér 13.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászti zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipszani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomáát csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Elhírlasztották a második internacionale végrehajtóbizottságának ülését. Zürichből jelentik: Julius 17-ikén tartotta meg Zürichben a második Internacionale végrehajtóbizottsága ülését, a melynek napirendjén Henderson angol külügyminiszternek az elnöki tisztségéről való lemondása is szerepelt volna. Az ülést azonban váratlanul el kellett halasztani, mert Henderson értesítette a bizottság tagjait, hogy ezen az ülésen nem vehet részt és szeretné, ha a bizottság július 27-ikén ülne össze. A végrehajtóbizottság így is határozott. Budapesti jelentés szerint a (magyarországi) szociáldemokrata pártot a második Internacionale végrehajtóbizottságának ülésén Peidl Gyula és Peyer Károly országgyűlési képviselők fogják képviselni.

Láb-, kéz-, hónaljizzadás
 ellen
PODOL.
 Hatása biztos, üdít, frissít, a bőrt puhán tartja.

— Egy híres spanyol énekes végre néleg szülővárosára hagyja a szívét. Madridból jelentik: Anselmi, a világhírű spanyol tenorista, aki a világ minden operájában fellépett már és mindenütt óriási sikereket aratott, legutóbb végrendelkezett. Az ünnepeit szülővárosára, Madridra hagyja a szívét. Az örökség természetesen csak a tenorista halála után osztható. Anselmi végre elhatározta, hogy halála után szívét vegyék ki, drágakövekkel kirakott urnában helyezzék el a szívet a madridi operaház előcsarnokának egyik oszlopba falazzák be.

— Eltűnt egy francia gyémántkereskedő. Párisból jelentik: Szenzációs bűnténytel foglalkozik Marseille rendőrsége. Anton Alquier ismeret gyémántkereskedő titokzatos körülmények között eltűnt. A kereskedőnél eltűnése napján nagyértékű gyémántok és drágakövek voltak. Pár nap múlva autóját gazdátlanul találták a város közelében levő Arles-esatornánál, erősen megrongált állapotban. A kocsi belsején meglátszott, hogy élet-halál harc folyt le benne. A nyomozás adatai szerint az eltűnés napján a gyémántkereskedő egyik ismerőse, Arifond gyáros levelet kapott tőle, melyben bejelenti, hogy júlusi utra indul autójával, s utközből meg fogja látogatni. A kereskedő azonban nem érkezett el a barátjához. Az Alquier-nél levő értékes drágakövek között egy fekete gyémánt is van, amelyet százezer frankra becsülték s amelyet néhány nappal előbb kaptak bizonyára.

Triumph cipők tartóssága felülmúlhatatlan!
 Győződjön meg róla!

— Tűzvész pusztított az emdeni kikötőben. Berlinből jelentik: A hannoveri Emden északi tengeri kikötővárosban a tegnapi egyik gabonarakárban tűz támadt. A tűz átterjedt több más gabonaraktárra és egyéb áruk raktárházaira is. A tűzoltóság nagy apparátussal vonta ki és hosszas munka után lokalizálta a tüzet. A tűzoltásnál az óriási hőség miatt 5 tűzoltó eszméletét veszítette, úgy hogy csak a kórházban tudták őket újra életre kelteni.

Büntetésből való félelmében agyonlőtte magát Lepadatu tengerészkapitány, a volt pénzügyminiszter fia

(Bucuresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tud.) Az Esplanade-szállóban ma délelőtt 9 órakor megrendítő tragédia játszódott le. A szálloda egyik emeleti apartamentjében lakik feleségével Ion Lepadatu volt pénzügyminiszter, a Banca Nationala igazgatója. Egy hét óta Bukarestben tartózkodik Alexandru Lepadatu tengerész kapitány, a volt pénzügyminiszter fia, aki néhány napi szabadságát szüleinél töltötte el. Ma reggel 8 órakor táviratot kézbesítettek Konstanceből az ifjú tengerésztisztnak, melyben egy kollégája értesíti arról, hogy szabadságának önkényes meg-

hosszabbítása miatt büntetésben fog részesülni. A kapitány a távirat elolvasása után halálsápadt lett, majd hirtelen mozdulattal előrántotta revolverét és szíjlei szemelattára halántékra lőtte magát. A golyó behajolt a tengerésztiszt agyveléjébe és azonnali halálát okozta. A megrendítő öngyilkosság híre mély hatást gyakorolt a fővárosra. A tragikus végű tengerésztiszt holttestét Erdélyben fogják a Lepadatu-familia családi sírboltjában eltemetni. Halálát szülein kívül Lepadatu volt kultuszminiszter, az öngyilkos nagybátyja is gyászolja.

— Nemzetközi vagonkartell alakul. Bécsből jelentik: A német vagonkartell akciót indított abban az irányban, hogy összehozza az európai vagongyártási kartell. A csatlakozási felhívásra a részvételre felkért országok legtöbb nagyüzeme kedvező választ adott s így számolni kell a nemzetközi kartell megalakulásával.

— Eljegyzés. Gréte Weisz (Königinhof) dr. Abraham Lajos (Berlin) jegyesek.

— Farkas Bellát, Farkas Jenő leányát Marosvásárhelyről eljegyezte Löwi Fülöp Tóvisről.

— Földrengés volt Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Az Avala távirati iroda jelenti, hogy a Belgrádtól délre 97 kilométernyire eső Rudnikban és környékén tegnap 9 óra 30 perckor közepes erejű földrengést észleltek. A földrengés kisebb erővel Belgrádban is érezhető volt.

— Hajón viszik vissza Amerikába a «Pathfinder»-t. Párisból jelentik: A Havas távirati iroda jelenti, hogy Williams és Yancey amerikai óceánrepülő Pathfindert elnevezésű óceánrepülő gépükön ma reggel a le bouretti repülőtérrel a levegőbe emelkedtek és Cherbourg irányában eltűntek. Cherbourgban a gépet hajóra teszik és visszazárlítják Amerikába, ahova a pilóták is nemsokára követik gépüket.

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulatorsav
 minden erősségben, vagonfényekben és bálionokban, gyári lerakatokban, legelőcsöbökben kapható.
Ullmann József és Fia
 vegyiáru import Oradea. — Telefon: 6-77.

— A Haggibbor serlegmértékzesei f. hó 27-28-án fognak lezajlani a Calea Victoriei 117 sz. alatti pályakon. A mérkőzésen részt fognak venni az összes kolozsvári csapatok, valamint a nagyváradi A. C. is, amely ma Romániának legjobb erőit képviseli. Részt vesz a NAC színeiben a mérkőzésen az ország egyik legjobb tenniszjátékosa: Ziszovics Lenke is, aki legutóbb Nagyváradon sorra verte a legjobb magyar játékosokat. Ez a körülmény a NAC-ot teszi a mérkőzések favoritjává és így valószínűnek látszik, hogy a Haggibbor győnyörű serlegét Nagyvárad fogja elnyerni.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes «Ferenc József» keserűviz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető és minden kellemetlenség nélkül jelenkezik. Kapható gyógyszerárakban és fűszerüzletekben.

— A «rádiumbomba» — a rák hatalmas gyógyszere? Londonból jelentik: Az angol rákellenesek szövetsége Lord Reading Elnöklésével tartott nagygyűlésén az elnök kijelentette, hogy angol tudósok igen fontos felfedezést tettek a rádiumnak a rák elleni felhasználása dolgában. A beteg az úgynevezett «rádiumbomba» hatásának tesz ki. A «bomba» egy gram rádiumot tartalmaz, amely tíz különböző részében van elosztva. Ezek a csövek viszont vastag ólomlátdákból vannak elhelyezve. A látdikák nyitott oldalával a beteg testrésztől 9-10 centiméternyire helyezik el. Helyén módon ugyiszólván a legerősebb rádiumsugarakkal «bombázzák» a beteget. Egy «bomba» beszerzési költsége tízezer font. Angol orvosi körök óvatosságot ajánlanak a készülék használatával kapcsolatban.

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményü bubi, transzformatio, poschtise parókákat. Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.
 Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 9.
 Fiókintézetek: Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Jibou-Zsibó, Zlatna-Zilah.
Saját tőkék 40 millió Lei
 Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.
Engedélyezett devizahely

Terményzsákok, vizmentes ponyvák
 gép-, kazal- és szekértakarásra.
 Manilla, kötőszing és kötelek.
Zsák és ponyva kölcsönzés
Boskovics Józsefnél Cluj, Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Nyersola (pacura) tüzeléseket
 kazánokhoz, kemencékhez, központi fűtésekhez füst és korommentes üzemmel, a megtakarítás garantálásával készit.
Markó V. okl. gépészmérnök, fűtés-technikus
 Cluj, Str. N. Iorga 11. Telefon 453.

A gyomor fájdalmak enyhítésére

Önök gyomorbaja van?
 Ön pöffedséget érez?
 Önök gyomorégése van, vagy talán Székrekedésben szenved?

Minden gyomorbajt: mint gyomorégést, böfögést, hányingert a gyomorsav túlfengése idéz elő.

A **Magnezium Perhydrol** neutralizálja azonnal a savak fölöslegét és ilyen módon megakadályozza a bajt.

Magnezium Perhydrol (a név törvényesen van védve) mindenütt kaphat gyógyszerárakban és drogeriákban.

No 3205-1929.

PUBLICATIUNE de VANZARE
 Subsemnatul Sef Perceptor, conform art. 27 din legea de urmarire, fac cunoscut ca, in ziua de 30. Iulie 1929, la ora 9 a. m. sa va vinde prin licitatie publica in localul perceptiei Urb. No. 1. Cluj Str. Cogălniceanu No. 4. camera No. 25. aranjamentul de pravăliu și marfurile secheștrate a Firmei Succ. lui Augustin Sandor proprietar Armin Deutsch din Cluj Str. Memorandului No. 2.

Prin urmare, acei cari vor voi a concursa la licitatie a acestor obiecte sa se prezinte la locul indicat in ziua si ora fixata.

Inventarul marfurilor se poate vedea de către amatori intre orele oficiale la perceptia respectiva.

Perceptor: Velican

Bankok! Gyárak! Vállalatok! Kereskedők! Iparosok!
 Saját érdekében felhívom b. figyelmüket modernül felszerelt
nyomdámra és gummbélyegző gyáramra.
 Modern kisüzem, olcsó árak, izléses munkák!
Kérjen árajánlatot!
EUGEN KATZ CLUJ, Strada Regina Maria 37. szám.

HIRDETMÉNY. HOTEL MARNA
 ujonnan megnyitott Bukarestben, Str. Buzesti 3. és Cal. Grivița 80. sarok. Néhány percnnyire a vasutállomástól. Száznolc szoba, legmodernebb komforttal. Központi fűtés, hideg és melegvíz minden szobában. Lift, fürdő és telefon az utazó urak rendelkezésére. Nagyon mérsékelt árak. Utazók 25 százalék rabattot kapnak a tarifa után.
 Kiváló tisztelettel:
A MARNA-szálloda igazgatósága.

Izzad Ön??? Használjon Höfer 3. számú hintőport!

A KAO ma, szombati verseny. 10 NSE, NAC AK, Sodro 2-2 csapatok mindkét startol a Haggibbor sük a győztes számból áll egyes, egy vegyes párbaton, min (Calea Victoriei) litásra.

Nincs ny és ezek ny sportlap mániában nyári futball sen téves. igaz, hogy ballszakosok delt el ny nem a vid telme sem nyugodtan és játszhat sem tudna nál kevésbé tezik.

Haggibbor res futball nyári szezon mérkőzése ron győztes meccset a ben újból bravurosan Olaszország pi, Léb és a Futball szanak kon

A Haggibbor Rafael, Zél Márk Léb kas Ernő, Lebovits; Weiss Bab nap délután jenek meg ges csapat hozza.

Két román nyen. H az első leng 126-41 ar még. Most nak a verse gyarazatát annyira me alul a kiki amelynek e bn amugyse mindkét na fel a pályá lyákhöz szo meghandica lóságos hida tékat vette vannak a z a vereségne tánk vára elsősorban a 352-öt át em-t is ali is tud, spri jártak a le grelyvetón, senyeken is fuk, akik k David és F azonba ké sok verseny tani a fejle ven és ha megindul, blokkja? lengyel-rom vereséget nem olyan

SPORT

A KAC ifjúsági tenniszvándorjáért ma, szombaton délelőtt kezdődik meg a verseny. 10 csapat indul a versenyen: NSE, NAC, Egyetértés, TSC, Gyergyói AK, Sodronyipar, KAC és Haggibbor 2-2 csapata. Az esélyek teljesen nyitnak mindegyik csapat egyenlő esélyekkel startol — a legelső vereségig. Mi a Haggibbor, KAC, NSE között keresik a győzteset. A csapatversenyek 7 számból állanak — 2 férfi egyes, 2 női egyes, egy-egy férfi páros, női páros és vegyes páros. A versenyek ugy szombaton, mint vasárnap a KKE pályán (Calea Victoriei 48.) kerülnek lebonyolításra.

Nincs nyári szünet. Több erdélyi lap és ezek nyomán már egy budapesti sportlap is közölte azt a hírt, hogy Romániában július 15-től augusztus 15-ig nyári futballszünet van. Ez a hír teljesen téves. Az egész hírből csak annyi igaz, hogy a bukaresti kerületi futballszakszövetség Bukarest városára rendelt nyári szünetet egy hónapra, de nem a vidékre, ahol ennek semmi értelme sem volna. A vidéki csapatok nyugodtan köthetnek a mérkőzéseket és játszhatnak. hivatalosan semmit sem tudnak a tilalomról, amelyről annál kevésbé tudhatnak, mert nem is létezik.

Haggibbor KMSC. A mult heti sikeres futballmérkőzések után vasárnap a nyári szezonnak egy másik érdekes mérkőzése kerül lejátszásra. A Szatmáron győztes KMSC játsszik barátságos meccset a Haggibbor csapatával, amelyben újból szerepel a mult héten olyan bravuros védő Löbl, azonkívül az Olaszországból hazatért Rosenfeld Tulpi, Leb és Farkas is. A mérkőzés előtt a Futballbírák és Intézők csapatai játszanak komoly meccset.

A Haggibbor intézője felkéri Löbl, Rafael, Zelig Rezső, Virág, Ordentlich, Márk Leb Marci; Rosenfeld Tulpi, Farkas Ernő, Szilagy, Lázár, Neumann, Lebovits; Weisz Albert, Hirsch III. és Weisz Babuka játékosokat, hogy vasárnap délután 5 órakor okvetlenül jelenjenek meg az öltözőben, ahol a végleges csapatösszeállítást tudomásukra hozza.

Két román rekord — a lebergi versenyen. Hirt adtunk már arról, hogy az első lengyel-román atlétikai verseny 120-41 arányban a lengyelek nyerték meg. Most végre rendelkezésünkre állnak a verseny részletei és ezek némi magyarázatot adnak annak, miért szerepelt annyira még a megszokott formáján is a kiküldött román atlétasereg, amelynek egyenként a lengyelekkel szemben amugysem voltak győzelmi esélyei. Mindkét napon hatalmas zápor áztatta fel a pályát és ez a hazai kemény pályához szokott román futókat teljesen meghandicapelta. A rossz időjárás, valószínűleg hideg, elsősorban a román atlétikát vette elő, mert a lengyelek szokva vannak a zordabb időhöz. Ezek a főokai a vereségnek és ezenkívül néhány atléták vártán formahanyatlása. Így elsősorban Biróé, aki rudban nem tudta a 352-öt átvinni, Schöppé, aki a 172 cm-t is alig ugrotta, holott otthon 180-t is tud, sprintereinké, akik messze hátul jártak a lengyelek mögött. A kolozsvári grejvetón, Negrutun kívül a dobversenyeken is csődöt mondtak a román fiúk, akik közül persze nagyon hiányzott David és Fritz. Az eredmény lesújtó, azonban kétségtelen, hogy sok vereség és sok verseny fogja majd újból megindítani a fejlődést. Amag van nálunk bőven és ha az állami támogatás újból megindul, — hol van a képviselők sportblokkja? — akkor majd a legközelebbi lengyel-román versenyen nem fognak vereséget szenvedni, vagy legalább is nem olyan csúfosan.

Közgazdaság

A likör- és szesznagykereskedők tiltakoznak az italmérési illetékek katasztrófális arányú emelése ellen

(Cluj-Kolozsvár, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap — számunkban megírtuk már, hogy a kamara tegnapi ülésén megszavazta mindazokat az új adókat és illetékeket, amelyeket a pénzügyminiszter Charles Rist egyenes utasításra alig pár nappal ezelőtt tett le a kamara asztalára. Amint megírtuk, ezek a felemelt adók leginkább a közszükségleti cikkeket érintik és mint ilyenek, valószínűleg egy általános drágulási folyamatot fognak megindítani.

A tegnapi nap folyamán a kolozsvári likör és szesznagykereskedők, akiket súlyosan érint az új adóemelés, gyűlést tartottak, amelynek folyamán a legékeseredeteb hangok hallatszottak el a kormány igazságtalan és mindenképpen antidemokratikus adóemelési ellen. Különösen sérelmezték azt, hogy Popovici pénzügyminiszter, annak ellenére, hogy a szeszszek delegációjának határozott ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy nem fogja megszavaztatni a törvényt, nem tartotta be ígéretét, sőt a törvényjavaslat az eddigi adóemelések történetében egész bizonyosan egyedül álló intézkedéseket is tartalmaz. A törvény ugyanis kimondja, hogy az adóemelések a törvénytervezet benyújtásától kezdve lépnek érvénybe. Ma tehát az a helyzet, hogy a szeszkereskedők, bízva Popovici pénzügyminiszter ígéretében, nagybőnyűségű szeszszekletet adtak el a régi árban, amely után most horribilis adót kell literenként fizessenek. A törvénynek ezen intézkedése minden bizonnyal nagy károkat okozott a szesznagykereskedőknek.

Az adóemelési törvény az egyes szeszárak között következőképpen oszlik meg: gyümölcsipalinka 10 és fél lej, gabonaszesz 2 és fél lej literfokonként. Soha nem tapasztalt emelés alá estek a kimérési illetékek ró ki rájuk. A városokban ez a egyenes 300 lejes kvóta volt megállapítva, minden kimérési engedély után. Ezzel szemben az új törvény a falusi körzeteket három kategóriába sorozza és 2-3. illetéggel 5000 lejes kimérési illetéke ró ki rájuk. A városokban ez a kimérési illeték még horribilisabb összegre rug. Itt kivételi alapul a házbér összegét vették, a következő módon:

10 ezer lejig	5000 lej
20 ezer lejig	7500 lej
40 ezer lejig	10.000 lej
60 ezer lejig	15.000 lej
80 ezer lejig	25.000 lej
100 ezer lejig	32.000 lej
150 ezer lejig	40.000 lej
300.000 ezer lejig	60.000 lej

400 000 ezer lejig 70.000 lej kimérési illeték fizetendő, előre, egy évre. Az új törvénynek ez talán a leginkább sérelmezett pontja és nagyon valószínű, hogy nem egy kereskedő emiatt lesz kénytelen üzletét bezárni.

A tegnapi gyűlésükön a likör és szeszkereskedők, amint az elvárható volt, elhatározták, hogy az illetékeket a keresztesekre fogják áthárítani kb. 7-8 százalékos áremeléssel.

Jáva és a nemzetközi cukorválság

A nemzetközi cukorválság megoldásánál a főszerepet az utóbbi időben Jáva magatartása játsza, amelynek hajlandóságától a termelés és a kivitel korlátozása a többi érdekelt államok egyezménye nagyrészt függ. Jáva, hir szerint, az utóbbi időben hajlandónak is nyilatkozott hogy a kivitel terén megállapodást kössön versenytársaival és brüsszeli jelentés szerint a most megtartott nemzetközi cukortárgyalás alkalmából Jáva javaslatát már meg is tette. Válaszában Jáva elvben hozzájárul ahhoz, hogy maga is résztvegyen oly megoldásnál, amely feladatul tűzze ki a nemzetközi cukorviszonyok egészesebbé tételét. A jávai cukoriparnak azonban még időre van szüksége hogy ezalatt megbeszélhesse az európai cukoriparral való közös munkálatok módjait, mert Jávának hozzájárulása előtt még számos nehézséget kell megoldania. Arra való tekintettel, hogy a jávai cukoripar keretén belül az egyes csoportoknak is más-más az érdekük, legalább is még hosszabb ideig fog tartani, ameddig a jávai cukoripar abban a helyzetben lesz, hogy közölje egy új egyezményben való részvételének formáját.

vábbi nemzetközi cukortárgyalásoknak a sorsát is pesszimizmussal kell már most is megítélni, dacára annak, hogy ezen nemzetközi tárgyalások folytatására csak az ősz folyamán kerül sor.

Dió kivitel. Abel Reggio, 105 Hudson Street, Newyork City, összeköttetést keres olyan romániai cégekkel, akik diót tudnának exportálni.

Másodszor is elárverezik a Sándor Ágoston-cég áruraktárát. Sándor Ágoston utóda, kolozsvári cég ellen a második számú adóhivatal a közelmúltban adóhátralék fejében végrehajtást vezetett, az áruraktárt lefoglalta, később pedig a lefoglalt árukra árverést is tűzött ki. Az üzletben megtartott árverésen azonban olyan minimális vételár folyt be, hogy az adóhivatali főnök az árverést megsemmisítette és a lefoglalt árukat az adóhivatalba szállíttatta. E hó 30-án délelőtt kilenc órakor tartják meg a lefoglalt áruk második árverését. Ezen az árverésen mindenki részt vehet és vásárolhat.

A lipcei őszi mintavásár. Leipzigból jelentik: A lipzigi őszi mintavásárt ezidén augusztus 25-ikétől augusztus 31-ikéig tartják meg. A textilvásár augusztus 25-ikétől augusztus 28-ikéig tart, a sportcikkekre vására augusztus 29-ikéig. A mintavásár a következő üzletágakat öleli föl: világítótestek, kémiák, gyógytári és kozmetikai cikkek, nemesfémek, órák és piperetárgyak, üveg, porcellán, keramika, fémáru, konyhafelszerelések, mű és műipari tárgyak, rövid és norimbergi áru, bőráru, utazócikkek, fabutor és kosábutor, zené-instrumentumok, élelmi és élvezeti cikkek, édességek, papírárak, irodai cikkek, cipő és bőr játékaru, sportcikke, reklám és esomagolóáru. Legérdekesebb atrakciónak ígérkezik a reklám-vásár amelyen szemléltetőn fogják bemutatni hogyan lehet legeredményesebben egy propagandát végrehajtani. A nagy min

tavasárral kapcsolatosan építkezési vásárt is fognak tartani. Külföldi látogatók menetdíjkezdményben fognak részesülni.

Az új tőzsdetörvény tervezete. Az új tőzsdetörvényt a kormány rövidesen a parlament elé terjeszti. Ennek a törvénynek főbb rendelkezései a következők: szabaddá teszik a határidő-üzletet a mai, csak kassza-üzletekkel szemben. A tőzsdék autonómiát kapnak. Külön választják az áru- és értéktőzsdéket, új egyenjogú tőzsdéket álltanak fel Erdélyben, feltéve, ha a Kamarák uniója ezt a tervet nem kifogásolja, ha az új tőzsdék megfelelő jövedelmi forrást biztosítanak. Békéltető bizottságokat rendelnek ki a tőzsdék mellé, a hivatásos ügynökök számát tizennyolcra tízre redukálják és hivatásos ügynökök csak hétéves gyakorlattal és akadémiai végzettséggel rendelkezhetnek egyénileg. A hivatásos ügynökök szindikátust kell, hogy alakítsanak. A hivatásos ügynökök egyike szindikusnak választandó meg. Az új törvény más irányban is alapvető újításokat tartalmaz.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Szombaton 5 és 7 órakor: Paradicsom vagy Nizzai éjszakák.

Szombaton este 9-kor: Az utolsó fátoly (Beregi Oszkár és társulatának vendégjátéka. Ujdonság, először. Rendes helyárok. Sorozatszám 429.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Mozi-matiné, 15 és 10 lejes helyárrakkal: Harry Piel leghatalmasabb attrakciója: Börtön a tenger mélyén. 8 felvonás.

Vasárnap d. n. 3-kor: Kolozsvárot újoljára: Paradicsom, vagy Nizzai éjszakák.

Vasárnap d. n. fel 6-kor: Hobel imperial (Beregi Oszkár és teljes drámai társulatának vendégjátéka. Rendes helyárok. Sorozatszám 429.)

Vasárnap este 9-kor: Trojka, (Ujdonság először. Beregi Oszkár és teljes társulatának bucsu-vendégjátéka. Rendes helyárok. Sorozatszám 430.)

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:

Szombat 5, 7, 9 órakor: Az élő holttest. Az őszi szezon megjelenéséből az egyik legnagyobb filmszenzáció. Főszereplők: Mária Jacobini és W. Podowkin.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Tolstoj legnagyobb drámája: Az élő holttest. Főszereplők: Mária Jacobini és W. Podowkin.

GRAND

nyári mozgó műsora, városbaza udvarán. Szenczió 3 premier

Szombat, vasárnap, hétfőn este 9 órakor:

1. A betiltott és újra engedélyezett erdélyi szépségverseny. A legszebb erdélyi lányok felvonulása az Ellenék kolozsvári szépségversenyén.
2. A veszedelmes bűbáj. A legszebb szőke amerikai filmszínésznővel: Ralston Estherrel és a Wings főszereplőjével: Arlen Richarddal.
3. Zakariás dudája. Főszerepben Jack Duffy, a világ legközkedveltebb komikus.

Ezenkívül nagyszerű kísérő műsor. Helyárok: 38, 30, 25 és 15 lej.

Hölgyeim! Tu halmozott rakáron levő nyári női kalapokat fel-tűnően leszállított o'csó árban árusít az „IDEAL” női kalapüzlet Cluj, R. Ferd. 8. Férfi és női kalapok formálás, alakítása, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt gyári árban készünek.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

SZOMBAT, július 20. Budapest: 9.15. A magyar királyi 1. honvédelmi vezényel zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricssy Richard zeneügyi igazgató. 1. Raimann: Magyar induló. 2. Game: Brünnetten keringő. 3. Suppe: Banditenstreich, megnyitó. 4. Massenet: A Lakmó című operából, ábránd. 5. a) Dávid: Brazília gyöngye, nagyária; b) Rossini: Se illai borbély, Rosina áriája. 6. Bach: Tábornok, egyveleg. 7. Fricssy: Kránitz altábornagy, induló. 9.30. Hírek 9.45. A hangverseny folytatása. 12.05 Rigó Jancsi s cigányzenekarának hangversenye. 12.25. Hírek. 12.35. A hangverseny folytatása. 13. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. 14.30. Hírek. Élelmiszerek 16. Győry Lajos előadása „A vizállás jelentése és a dunai hajózás”. 16.45. Pontos időjelzés, időjárás és vizállás jelentés, hírek. 17.10. A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánya. 1. Verselek. Irta és felolvassa: Szabolcska Mihály, a Kisfaludy Társaság titkára. 2. Elbeszélés. 18. Gramafonhangverseny. 1. Boildieu: A fehér nő. (A berlini városi Opera zenekara). 2. Lola. (Eneklő Aureliano Pertile.) 3. Grieg: Peer Gynt; Ingrid panasz. (New Light Orchestra). 4. Bach Courante. (Gitáron játsza: Andres Sagovia). 5. Mascagni: Cavalleria Rusticana; Brindisi. (Eneklő: G. Laura Volpi.) 6. Turina: Fiesta Mora en Tanger. (Lant négyes). 7. D'Albert: Hegyek alján. (Eneklő: Richard Tauber). 18.30. A Székesfehérvári zenekar hangversenye. Vezényel Bor Dezső karnagy, közreműködik Christian Lilly, a Városi Színház tagja. 1. Mozart: Figaró házassága, megnyitó. 2. Goldmark: Sába királynője balettzene. 3. a) Liszt: Loreley; b) Wagner: Erzsébet belépője a Tannhäuser című operából. (Christian Lilly). 4. Mendelssohn: III. (skót) szimfónia. I. Andante con moto. Allegro agitato; II. Scherzo assai vivace; III. Adagio cantabile; IV. Finale maestoso. 20. Vigjáték előadás a Studióból. „Nyári zivatar”. Vigjáték 3 felvonásban. Az első felvonás után kb. 20.40. Lóversenyeredmények. Utána kb. 22.30. Pontos időjelzés, időjárás jelentés és hírek. Majd Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye az Enke kávéházban.

Bécs: 20.15. Robert Stolz: „Eine Einzige Nacht” című operettjének közlése. Belgrád: 20.25. Dalkvartett. 22.05. Operaáriák. Berlin: 20.15. Amin Berlin sir, és amin nevet” című enckes vigjáték közvetítése. Pozsony: 19.05. Ének, hegedű és zongorahangverseny. 20. Házi zenekari hangverseny. Breslau: 20. Gilbert „Polnische Wirtschaft” című operettjének közvetítése. Bruxelles: 20.15. Operaáriák és dalok. Frankfurt: 20.15. Rádiokabaré. Karinth Frigyes: „Das selbe in Mann” című tréfájának közvetítése. Hamburg: 22. Beszélgetések és hangverseny közvetítése a „Bremen” oceanjáró hajó fedélzetéről. Kollwitz: 20.30. Hangverseny közvetítése Varsóból. Stuttgart: 20. Tarka est. 21.30. Indulók. Zenekari hangverseny. Torino: 20.50. Schubert: Három a kislány című operettjének közvetítése. Varsó: 20.30. Filharmonikus hangverseny. M. Halévy, Moszkowski, Rubinstein, Strauss darabok.

VASÁRNAP, július 21. Budapest: 9.00: Ujsághírek, kozmetika.

10.00: Egyházi zene a Budavári Kiróház Főtemplomból.

11.30: Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból.

12.40: Pontos időjelzés, időjárás jelentés.

Utána: A magyar királyi Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel: Zsolt Nándor karnagy. 1. Wagner: Faust — megnyitó. 2. Massenet: Scenes pittoresques suite. 3. Weinert: Szerenád. 4. Csajkowsky: Capriccio italiano.

15.30: A magyar királyi Földművelés-

ügyi Minisztérium rádió előadásorozata dr. Bittera Miklós gazd. akadémiai tanár: „A vetésgörögokről”.

16.00: Rádió Szabadegyetem. 1. Aratótóták. Eneklő: dr. Molnár Imre. Zongorán kísérő: Kazacsay Tibor. 2. dr. Madarassy László muzeumi igazgató: „Aratótóták népszokások”. 3. Aratótóták. 4. dr. Massány Ernő: „A nyári zivatarok”.

Utána: Pontos időjelzés, időjárás jelentés.

17.20: Balázs Árpád magyar nótadélutánja, Magyar Imre és Cigányzenekarának kíséretével.

18.25: Részleges sporteredmények.

18.30: A magyar királyi 1. honvédelmi vezényel zenekarának hangversenye az Angolparkból. Vezényel: Fricssy Richard zeneügyi igazgató.

20.00: Részletes sport- és lóversenyeredmények.

20.20: Tarka-est. Tréfák, dalok, egyfelvonásosok. Rendező: Herédius Tibor. Utána: kb.

22.00: Pontos időjelzés, időjárás jelentés.

Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Margitszigeti Alsó-vendéglőből.

JAZOMIR

Egy hős pacifista története

Írta: ALEX SLANK

(11)

Felbátorodva ezen a jóságban, előadtam egészen őszintén, hogy mi járathat valók kapcsolataimat megmondottam neki, őszintén, hogyan jutottam Magdához, ez a romantika meghatóta, de nem tehetett az érdeklődésem elől. „Jöjjön fel majd egy hét múlva, maga is gondolkodjék, én is és talán ketten kisütünk valami okosat. Mire megjelen az első apai novella, bizonyára találunk valami jó tippet, kedves Jazomir”.

Megölelt, melegen megszorította a kezemet, az ajtóra mutatott.

„Fiam, most erigy a fenébe, mert vannak egyéb dolgaim is, de a megbeszélés időben feltétlenül gyere ide, mert ha nem, örök haragosod leszek!”

Olyan drága, kedves közvetlenség és frissesség ömlött ebből az emberből, amit csak színpadon lát és hall az ember. Valami színpadiasság, gondoltam, minden egyes emberben van, de az alkotó művészekben ez nem is hamisság, hanem a valóságban különös megszépülés.

Legszébb perceim közé sorozom azokat, amikor Magdának megírtam, hogy ügylátszik Isten is ügyünk mellé szegődött.

Már azon az uton voltam, hogy a forradalmat vallási alapon készítsem elő.

„Most már van egy kicsi időm, majd valamit ki fogunk okoskodni” — így kezdte Ubul bátyám.

Én is előadtam néhány tervemet, mindegyiket leintette, naivoknak tartotta, de tőlem egészen természetesen, hiszen nem éltem a fővárosban. Ennek pedig más a vidékétől egészen eltérő gondolkodása és erkölce vagyon — magyarizgató — el fog mulni egy idő, amíg megismerem Pestet.

Átnyújtott egy egyiptomi cigarettát, a szakállát ezüstveretű keféskével lesimította, fölállott a foteljából és színészkedett. Széjjelvetett lábakkal elém állott.

„Neked alkalmad lesz két három hónapig itt a szerkesztőségben szolgálatot teljesíteni.”

„Bocsánat, én egészen más irányban képeztet ki magam. Én szociológiát, közgazdaságtant és a szocializmus elméletét tanulmányoztam s minden jegyzetem ezekről a dolgokról készült. Nem is konyitok az újságíráshoz!”

„Olyan makacs vagy, mint egy csikó, vagy mint egy bivalyborjú. Egyszer s mindenkorra mondom, velem ne ellenkezz, amikor a képességeid megállapításáról lésszen szó. Törődj bele abba, hogy én jobban ismerlek mint te tenmagadat. Azért vagyok zsurnalista és író, mert az átlag emberénél nagyobb az igazságerőzetem, meg az emberismeretem. Az a szerkesztőségi munka, amit rád bízok, elvégezhető lesz általad és azt el is fogod végezni. Nincs semmi bosszorkányság benne. A városi tudósításokat fogod írni. Ha eleinte nehezen megy, én majd kiiktatlak. Szárazon, tárgyilagossággal fogod lejegyezni a közügyek menetét, aztán el fogsz járni azokhoz a tanácsos urakhoz, akikhez tőlem pár soros ajánlást kapsz. Boldogak lesznek, ha interjút adhatnak neked. Remélem, tudsz értelmes mondatokat írni és lelkiismeretesen el fogod látni a munkádat. Az újságírás technikájának ez az alapja. Megijedni fölösleges, ezeket mindig igénybe veheted.”

Egy hanggal nem ellenkeztem, figyelmesen hallgattam további instrukcióit.

„Főleg Dingmann Fülöp tanácsos urat kell majd megszerveznünk. Ez az ur a fővárosi legtehetségesebb tisztviselője, koncepciója van és nagyon becsületes. De van egy hibája és ebből mi most erényt fogunk csinálni. Ez az ur ugyanis — zsidó. A város adófizetőinek jónyada zsidó ember, a városi képviselőiben elegendő zsidó ül, de a tisztviselői kar és a városi alkalmazottak egész lé-

giója néhány tanerőt kivéve, zsidómentes. Ez az egész városi brigád argus-szemekkel figyel, nehogy Dingmann Fülöp elszidósítsa valahogy a fővárost. Mondanunk sem kell, hogy maga Dingmann Fülöp ur is feltékenyül ügyel arra, nehogy a hatásköre alá tartozó kevés zsidó alkalmazott közül bárkire valami előny háruljon. Ez, fiam fonák és igazságtalan helyzet, én régi nemes létemre sokszor felháborodtam azon, hogy egy magas pozícióba jutott ember ne istápolhassa saját fajtábelijét, de megirni nem irhattam mert a Dingmann tanácsos fajtája most a legnépszerűtlenebb fajta az egész világon.”

„Azt hiszem Ubul bátyám, a folytatást magam is megkonstruálhatom. Dingmann tanácsos urtól szerzek néhány interjút, favorizálni fogjuk őt és ezen a révén már a jövő tanévre Magdát idehozhatom.”

„Ugy van, de ezzel még nem intézted el a magad dolgát. Teneked is biztosítani kell a néhány hónapra a zaklatásmentességet. Ki a te kórházparancsnokod?”

„Nem hinném, hogy ismernéd, Ubul bátyám, Csehországból helyezték ide, valami Dr. Jagurek.”

„Jagurek? Hogy azt nem ismerem?! Ugy ismerem, mint a tenyeremet, fiam! Nem mondhatom el, honnan ismerem, de annyit elárulok neked, hogy együtt vakoltunk.”

Elmosolyogtam magam és Ubul bátyám is nevetett. Tehát a szerkesztő ur ép úgy szabadkőműves, mint Jagurek ezredorvos ur.

„Emelkedett érzésű ember, nagyszerű, emberies elvei vannak” — jegyezte meg az újságíró.

„Én is észrevettem. Nem haragszik a lógósokra.”

Igazán nem hittem volna, hogy ennyire vágni fog minden. Igaz, hogy egész éjjel dolgoztam, amíg egy-egy interjú anyagát megformáltam. Háromszor is átírtam, amíg végre kézirat lett belőle. Ubul beleírt néhány szakaszt szót és mondatot, én ezeket a kórházban halkan huszszor-huszonötösztör átisméltetem, hogy jól menjen a dolog, mert nem akartam terhére lenni a jövőmnek, aki el tudta igazítani, hogy annyit lóghassak a kórházból, amennyi épen jól esik.

Dingmann Fülöp barátjával fogadtam. Minden iskolatervébe beavatott, hámplatos horizontu ember volt, egyre azt hirdette, hogy háboru után olyan generációt fog kihozni a fővárosi iskolákból, amely meg fogja hódítani az egész világot. Idegen nyelvek kurzusait, műszaki és kereskedelmi tanfolyamokat, ipariskolákat tervezett, hogy majd a nagy újjáépítésben a pestieké legyen az első hely. „A háboruban nem állottuk meg a sarat, de a békében mi fogunk vezetni” — szállóigéje volt a tanácsnok urnak.

(Folyt. köv.)

Utazók! BERKOVICSNE
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-ú. Mérsékelt árak. Kötő házikonnyha

Pályázat

A nagykarolyi (Carel) orth. tr. régi hűtközség k res egy

שכר מומחה וירא שמים לרבים
aki jó hon és מודל is legyen.

Reflektálók tartoznak 3 orth. rabbító, kapott קבלות, koruk pontos megállapításáért valamint családtagjaik számát igazolni. Javadalmazás: természetbeni szép lakás és megvezetés szerinti fizetés. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg. Mellékjövdelem.

Riesnbach Mór
jegyző.

Weisz Lajos
elnök.